

MAAHANMUUTTAJAT YLIEDUSTETTUINA TIETYILLÄ ALUEILLA

Hossam Hewidy & Johanna Lilius
Helsingissä on harjoitettu sosiaalisen sekoittamisen politiikkaa aina sotien jälkeisestä ajasta lähtien. Helsingin kaupungin tietokeskuksen tuottamat tilastokartat kuitenkin osoittavat, että maahanmuuttajat- ja tässä tapauksessa muslimit, ovat yliedustettuina monilla alueilla pääkaupunkiseudulla. Miksi? Haastattelututkimuksemme (Hewidy & Lilius, tulossa) mukaan tämä liittyy erityisesti seuraaviin seikkoihin:

- Maahanmuuttajat hakeutuvat tietoisesti lähelle toisiaan, sillä asumalla samasta kulttuurista lähtöisin olevien kanssa on mahdollista saada vertaistukea.
- Kaupungin vuokra-asuntoja jaettaessa pyritään siihen, että taloissa säilyisi monipuolinen asukasrakenne. Varsinaista tietoa ihmisten taustasta tai uskonnosta ei asukasvalintoja tehtäessä ole saatavilla. Kaupunki ei voi vaikuttaa Helsingin kaupungin asunnoissa tapahtuviin asukkaiden keskinäisiin muuttoihin. Monet ulkomaalaistaustaiset vaihtavat asuntoja taloihin, joissa asuu samasta kulttuurista lähtöisin olevia.
- Yksityinen vuokra-asuntomarkkina on kasvussa, ja suurimmat vuokranantajat eivät puutu siihen, että maahanmuuttajat muuttavat samoihin taloihin. Päinvastoin, sitä pidettiin luontevana kehityksenä. - Maahanmuuttajien hakeutumista yksityisille vuokra-asuntomarkkinoille kuitenkin rajoittaa asuntojen koko. Monesti perheet ovat isoja, jolloin tarjonta ja kysyntä eivät kohtaa.

Yhä useampi helsinkiläinen on ulkomaalaistaustainen. Sen myötä uudet tavat käyttää kaupunkia, moninaisemmat palvelutarpeet - ja uskonto - tulevat näkyvämmäksi osaksi kaupunkia. Olemme paneutuneet maahanmuuttajien asumiseen, palveluihin ja moskeijan kehittämiseen sekä tarkastelleet, miten uudet asukkaat ja käyttäjäryhmät on huomioitu kaupunkisuunnittelussa.

Hewidy, H. Lilius, J. (tulossa) Housing affordability and Muslims overrepresentation in Helsinki, Finland. Transactions of AESOP.
Hubbard, P. (2017). The Battle for the High Street. Retail Gentrification, Class and Disgust. London: Palgrave Macmillan.
Mack, J. (tulossa). Eat, Pray, Shop! The Mosque as the Centre of the Town. Teoksessa Future People's Palace, eds. Ola Broms Wessel, Jennifer Mack, and Tim Anstey. Stockholm: Arvinius Förlag
Thörn, C. & H. Holgersson (2016). Revisiting the urban frontier through the case of New Kvillebäcken, Gothenburg. City, 20:5, 663-684.

MAAHANMUUTTAJAT KIVIJALKAPALVELUIDEN TUOTTAJINA

Hossam Hewidy & Johanna Lilius

Euroopassa monet maahanmuuttajaryhmät työllistyvät tyypillisesti yrittäjinä. Olemme tutkineet maahanmuuttaja-yrittäjiä ja heidän palveluitaan Malmilla, Itäkeskuksessa (Puhos) ja Kontulassa. Nämä palvelut eivät houkuttele ainoastaan maahanmuuttajaväestöä: ravintolapalvelut ovat erityisesti Malmilla kantaväestön suosiossa. Elintarvikeliikkeissä sen sijaan käyvät pääosin maahanmuuttajataustaiset asiakkaat.

Puhos "eat, pray, shop"

Puhoksen vanhassa ostoskeskuksessa sijaitsee sekä miesten moskeija että lukuisia kaupallisia palveluita. Ruuhka-ajat liikkeissä seuraavat moskeijan ruokousaikataulua: kaikkein vilkkainta on tärkeän perjantairukouksen jälkeen. Mackin (tulossa) luonnehdinnan mukaan onkin tyypillistä, että Puhokseen tulevat syövät, shoppailevat ja rukoilevat toisiaan lähellä sijaitsevilla tiloilla. Puhokseen tuleminen on tapahtuma, johon osallistuu usein koko perhe, ja toisaalta kaupoista ostetaan suuria määriä esimerkiksi riisiä tai lihaa, joita on hankalaa kuljettaa julkisessa liikenteessä. Osa Puhoksesta on lähiaikoina tarkoitus purkaa ja osana Bemine-hanketta seuraamme, miten alueen maahanmuuttajaryhmiä käy.

Malmi - monietnisyyden Mekka ja uuden identiteetin säilyttämisen haasteet

Myös Malmille on viime vuosina syntynyt suuri määrä etnisten ryhmien ylläpitämiä palveluita. Monet nykyiset yrittäjät ovat päätyneet Malmille siten, että heidän käyttämässään tiloissa on jo aiemmin ollut maahanmuuttajaryhtäjä. Hyvä sijainti ja liikenneyhteydet ovat myös tärkeitä syitä sijoittua Malmille.

Entinen Tillikka, nykyinen Manakamana. Vuonna 1963 avannut Tillikka lopetti toimintansa, ja sen tiloihin avasi nepalilainen ravintola. Liikerakennuksen tulevaisuus on epävarma, sillä uusi asemakaava mahdollistaa asuinkerrostalojen rakentamisen samalle paikalle. Kaava kuitenkin mahdollistaa liiketilojen rakentamisen kerrostalojen alimpiin kerroksiin. Tarkoituksena on mahdollistaa riittävien liiketilojen rakentaminen, jotta vuokrat pysyisivät kohtuullisina.

Malmin juna-aseman katettu silta on itseorganisointineesti muodostunut markkinapaikaksi. Samantyyppistä käytettyjen vaatteiden ja käsitöiden myyntiä tapaa myös entisten neuvostomaiden julkisen liikenteen solmukohtissa. Venäläistaustaisen myyjän mukaan tienestit ovat kuitenkin vaatimattomat; hyvänä päivänä noin neljä euroa. Varsinaista lupaa myymiseen myyjillä ei kuitenkaan ole, ja vartijoiden mukaan kauppa katsotaan "sormien läpi". Jos ongelmia tulisi (esim. myyntipaikoille ilmestyy puukkoja), siihen puututaan.

MOSKEIJAT

Hossam Hewidy & Kaisa Schmidt-Thomé

Kaupunkisuunnittelun keinoin edistetään kaupunkilaisille tärkeiden palvelujen saatavuutta eri puolilla kaupunkia, ja kaavoilla mahdollistetaan monenlaisten käytäntöjen edellytyksiä. Uskonnon harjoittamisen käytännöt tuntuvat tekevän tässä poikkeuksen - ainakin islaminuskoisten kohdalla. Vaikka Helsingin seudun rukoushuoneet ovat ylikuormitettuja ja osin uskonnon harjoittamiseen varsin epäsovelia tiloja, tilanteen kohentaminen ei ole noussut kaupunkien agendalle. Olemme tutkineet sekä nykyisten rukoushuoneiden käyttöä että keskustelua mahdollisuudesta rakentaa keskusmoskeija, jonka yhteydessä voisi toimia myös muita palveluja, joita islaminuskoiset Helsingin seudulla erityisesti kaipaavat.

Kaikki Puhoksen moskeijan rukoilijat eivät mahdu sisälle ja levittäytyvät siksi ostoskeskuksen käytäviöihin rukoilemaan.

Aloite keskusmoskeijalle Helsinkiin tehtävästä tontinvarauksesta jatkosuunnittelun pohjaksi evättiin kaupunkiympäristölautakunnassa joulukuussa 2017. Tutkimuksemme tähän päätökseen johtaneista seikoista kertoo paljon sekä ennakkoluuloista islaminuskoa kohtaan että kipuilusta omien arvovalintojemme kanssa. Pääkaupunkiseudulla pidetään mieluummin kymmenien kulahtaneiden rukoushuoneiden hajautettua "piilomoskeijaa" kuin annetaan näkyvä jalansija toiseudeksi määritellyille käytännöille. Moskeija näyttäisi olevan monille poliittisille päättäjille jonkinlainen liian vieraina pidettyjen kansainvälisten vaikutteiden maamerkki, vaikka se pitäisi nähdä kaupunkilaisten arkea täydentävinä palveluina.